

Karmøy Kommune
Att:
Postboks 167
4291 KOPERVIK

Karmøy kommune – Innspill til planoppstart - kommuneplanens arealdel 2023-2032

Fiskeridirektoratet viser til oversendelse av 13.11.2023 - Oppstart av planarbeid og forslag til planprogram - kommuneplanens arealdel 2023-2032.

Fiskeridirektoratets rolle i planarbeid

Fiskeridirektoratet har som formål å fremme lønnsom og verdiskapende næringsaktivitet gjennom bærekraftig og brukerrettet forvaltning av marine ressurser og marint miljø. Samfunnsoppdraget overlapper i stor grad med FNs bærekraftsmål nummer 14 «Bevare og bruke havet og de marine ressursene på en måte som fremmer bærekraftig utvikling». Vi skal ivareta fiskeri- og havbruksnæringens interesser i planarbeid.

Om planprosessen

Saken gjelder høring av forslag til planprogram og oppstart av arbeid med kommuneplanens arealdel. Planarbeidet er en oppfølging av Karmøy kommunes planstrategi 2020-2023.

Planprosessen er beskrevet i kommunens forslag til planprogram; Kommuneplanen er en strategisk og langsiktig plan som blir utarbeidet av kommunen for å styre utviklingen. Planen består av tre deler; en samfunnsdel, en arealdel og en handlingsdel. Kommunen vedtok ny samfunnsdel i 2022. Noen (3/7) av hovedmålene (med delmål) i samfunnsdelen er:

- Anstendig arbeid og økonomisk vekst - Karmøysamfunnet har en inkluderende og bærekraftig økonomisk vekst som bidrar til økt investeringsvilje, verdiskaping, sysselsetting og et anstendig arbeidsmarked for alle.
- Stoppe klimaendringene og styrke naturmangfoldet - Karmøy kommune er et lavutslipps-samfunn hvor naturmangfold og økosystemer blir beskyttet, gjenopprettet og fremmet
- Samarbeid for å nå målene - Karmøy kommune har virkemidlene og de nødvendige samskapingsarenaer som trengs for å utvikle et bærekraftig samfunn

Kommuneplanens arealdel skal være det overordnede styringsdokumentet for arealpolitikken i kommunen. Arealdelen skal speile de mål og strategier som er fastsatt i samfunnsdelen, og omsette disse målene og strategiene til konkret arealbruk. Arealdelen skal bestå av kart, bestemmelser, retningslinjer og planbeskrivelse med konsekvensutredning og risiko- og sårbarhetsanalyse.

Planprogrammet er oppskriften på prosessen som skal lede frem til ny arealdel. Programmet skal gjøre rede for formålet med planarbeidet, planprosessen med frister og deltakere, opplegget for medvirkning, spesielt i forhold til grupper som antas å bli særlig berørt, hvilke alternativer som vil bli vurdert og behovet for utredninger.

I denne første høringsfasen inviterer kommunen til å gi:

- Generelle innspill til planprogrammet - innsatsområder og arealtema, og hva slags type medvirkning og prosess kommunen bør ha
- Arealinnspill - konkrete forslag til endret arealbruk

Merknader og innspill

Fiskeridirektoratet mener forslaget til planprogram er gjennomarbeidet og oversiktlig, et informativt dokument. Vi merker oss at også FNs bærekraftsmål har vært tema i prosessen med utarbeidelsen av planforslaget. I det videre arbeidet vil det være meningsfullt om innsatsområder og areal kobles til det enkelte bærekraftsmål.

Generelt om kyst- og sjøområder

Det er viktig å inkludere kystnære sjøarealer og marin sektor i planarbeidet - for å sikre de marine næringene, samt gi kommende generasjoner mulighet til å dra nytte av de fordeler som ressursene, beliggenheten og miljøet i en kystkommune gir. Det er også viktig for den videre utviklingen av marine næringer at de sikres gjennom kommunens planer. Vi vil her påpeke betydningen av klare rammebetingelser for arealbruk, utvikling og næringsvirksomhet. En god klargjøring av kommunens strategiske valg knyttet til utvikling og arealbruk i kystsonen vil kunne være både avklarende og konfliktdempende.

Arealbruken i sjøområdene

Det er nasjonale forventninger til at kommunene sikrer tilstrekkelig areal til fiskeri- og havbruksnæringen i sjøareal-/kystsonenplanleggingen, og avveier dette mot miljøhensyn og andre samfunnsinteresser. Arealbehovet bør også planlegges i et regionalt perspektiv. Fiskeridirektoratet mener Karmøy kommune og regionen har gjort en innsats her. Vi anbefaler generelt et større søkelys på å sikre og avsette sjøarealer for fiskeri- og akvakulturvirksomhet i kommunenes planverk. Det samme gjelder for viktige sjøområder med stor biologisk produksjon. Sikring av marint biologisk mangfold er en forutsetning for vekst og utvikling for fisk- og sjømatnæringen. Det er da viktig at dette er tema også i planprogrammet.

Nærmere vurdering og merknader til oppstart arealdelen

Det kommer frem av forslaget til planprogram at sjøarealene alltid har vært viktig for Karmøysamfunnet, både som matfat, som næringsgrunnlag, sjøtransport og som rekreasjonsområde. Samtidig fremkommer det at i gjeldende kommuneplan er sjøarealene i hovedsak avsatt til generelt formål - bruk og vern av sjø og vassdrag med tilhørende strandsoner. Noen arealer er avsatt til viktig friluftsområde, naturområde i sjø, og ulike hensynssoner for gyttefelt med mer.

Det er ikke avsatt arealer til oppdrettsanlegg i sjø i gjeldende kommuneplan, men det er flere akvakulturlokaliteter i kommunen og det bør avsettes tilstrekkelig areal for disse i arealplanen. Akvakulturvirksomhet i sjø innebærer arealbruk som vanskeliggjør annen bruk av arealene i en sone rundt anlegget, jf. fiske- og ferdselsforbudet nært akvakulturanlegg i akvakulturdriftsforskriften § 18. Etter vår vurdering bør arealbruken i størst mulig grad vises som underformål akvakultur (en-bruk). Fortøyninger bør inngå/tegnes inn i arealformål (en-bruk eller kombinert formål), og ikke faktisk gå utenfor avsatt formål. Alternativt så bør hensyn til behovet for fortøyninger framgå av plankart og bestemmelser på annen måte, jf.

pbl §§ 11-8 tredje ledd bokstav a) og 11-11 nr. 3). Se eventuelt nærmere om dette i veileder «Planlegging i sjøområdene», Kommunal- og distriktsdepartementet.

Informasjon om akvakulturtillatelser og lokaliteter finnes i Akvakulturregisteret, der også lokalitetenes ytterpunkter er angitt. Informasjon om akvakulturtillatelser er også vist i vårt kartverktøy <https://kart.fiskeridir.no/akva>, der temalaget «Stedfesting» viser tillatt overflate areal iht. Akvakulturregisteret, samt fortøyninger (disse koordinatene er ikke kvalitetskontrollert).

Vi minner også om at det kan være et potensiale i andre typer akvakulturaktivitet enn laks, ørret og regnbueørret. Om kommunen ønsker kan det gis bestemmelser om bruk og vern av vannflate, vannsøyle og bunn samt om hvilke artsgrupper eller arter av akvakultur som enkeltvis eller i kombinasjon kan etableres, jf. pbl § 11-11 nr. 3 og 7.

Videre kommer det frem av dokumentet at Karmøy kommune, i samarbeid med Bokn kommune, har igangsatt et arbeid med å kartlegge næringspotensialene i kommunens sjøområder. Potensiale for akvakultur er særlig i fokus i dette arbeidet. Fiskeridirektoratet mener et slikt initiativet og fokus er positivt og viktig, også i forhold til planarbeidet.

Det kommer også frem at:

«Arealstrategien peker på at en bærekraftig kommune må satse på og styrke det som skaper verdier basert på fornybare ressurser som bl.a. landbruk, fiske og skogbruk. Interkommunalt samarbeid med tanke på økt matproduksjon (nå vedtatt Matstrategi for Rogaland) skal gjennomgås grundig og hensyntas i arbeidet med arealplanen.

I regional strategiplan for næringsutvikling, "Veikart for Haugalandet 2021-2025", er det definert fire sektorer som kommunene på Haugalandet skal tilrettelegge for i sine handlingsplaner og budsjetter. Dette er "Grønn energi og industri", "Havnæringene", "Havbruk og landbruk", og "Reiseliv". Tilrettelegging av sjøarealene og havnene er en forutsetning for vekst i alle disse fire sektorene, i større eller mindre grad. (...)»

Videre nevner kommunen at planverket er et virkemiddel for måloppnåelse:

«Planen må avveie bruk og vern av sjøområdene. Planarbeidet bidrar til at kommunen kan sikre en god forvaltning av sjøarealene, der friluftsliv, naturmangfold og bruk av sjøarealer sikres en bærekraftig utvikling til beste for den enkelte, samfunnet og framtidige generasjoner.»

For måloppnåelse er utredningsbehov og oppgaver nevnt:

- *Kartlegge naturområder og havbruksinteresser i sjø (Matstrategi Rogaland)*
- *Utrede arealinnspill i sjø som anbefales innarbeidet i planen*
- *Vurdere og evt. utrede nye områder for ankring og opplag i sjø som anbefales innarbeidet i planen*
- *Innarbeide hensynssoner for etablert kabelanlegg i sjø*

Fiskeridirektoratet mener det er positivt at kommunen (og regionen) utreder mulighetene for sjøarealet, særlig i forhold til muligheter for fremtidige oppdrettslokaliteter. Vi oppfordrer til fortsatt utstrakt interkommunalt samarbeid, spesielt innenfor plansektoren. Interkommunal kystzone-, sjøarealforvaltning vil kunne legge forholdene bedre til rette for en mer bærekraftig forvaltning og påfølgende økt verdiskaping i sjømatsektoren.

Karmøy kommune har sjøområder som er forholdsvis rike på viktige fiskeplasser (inklusive trålfelt), gytefelt og marine naturtyper som tareskog, ålegras og bløtbunn, hvorav flere av vesentlig regional og nasjonal interesse. Kommunen har også flere viktige låssettingsplasser til bruk for pelagisk fiske (notfiske). Vi ser det som svært viktig at ressursområdene, egnede områder for akvakulturlokaliteter og marine naturtyper blir ivaretatt i arbeidet med planverket. Sentralt her er utarbeidelsen av arealplanen og arealplanbeskrivelsen. Sjøarealer bør inkluderes på en konkret måte i arealdelen med tydelig angivelse av viktige og prioriterte områder. Vi vil anbefale Karmøy kommune å ta inn viktige data for fiske- og gyteområder i arealdelen samt eventuelt avsette egnede arealer for akvakultur i sjø eller på land. Vi viser til pbl §§ 11-7 nr. 6 om bruk og vern av sjø og vassdrag, eventuelt med underformål - enbruk eller kombinerte formål - der det er behov for å avklare ekskluderende bruk av arealer, slik som for låssettingsplasser, samt til §§ 11-8 om hensynssoner og 11-11 nr. 4. Gytefelt/-områder og andre viktige ressursområder - nasjonale og vesentlige regionale naturtyperegistreringer - kan med fordel vises som enten naturområde i sjø eller som hensynssoner, jf. pbl § 11-8 c), eventuelt med retningslinjer og bestemmelser. En slik inkludering vil kunne avklare mulige konflikter på et tidlig stadium, før en kommer for langt med planer om ulike tiltak.

Med stort press på arealene er det en sentral utfordring å styre arealbruken på en slik måte at konfliktpotensialet minimaliseres. Fra vårt ståsted er det viktig å ta vare på fiskeri- og havbruksinteressene, inkludert biologisk mangfold, i forhold til andre interesser i kystsonen. **Fiskeridirektoratets kartløsning Yggdrasil inneholder data om bl.a. kystnært fiskeri, akvakulturlokaliteter og marint miljø. Vi oppfordrer kommunen til å bruke kartverktøyet aktivt i planleggingen av sjøarealene. Kartvisningen «Plan og sjøareal» er tilpasset arealplanlegging. Datasett kan også lastes ned fra nettstedet. Vi bidrar gjerne dersom det er behov for bistand eller ytterligere opplysninger.**

Bruk av strandsonen

Vi viser til *Statlige planretningslinjer for differensiert forvaltning av strandsonen langs sjøen*, og da spesielt til pkt. 9.2 som omhandler kommuneplan og reguleringsplan. Vi mener det er bra og nødvendig at kommunen har en bevissthet til utfordringene med utbygging i strandsonen/100-metersbeltet. I plandokumentet skriver kommunen at:

«Karmøy kommune er blant de kystkommuner i Rogaland med stort press på arealene i strandsonen, ulovlig byggeaktivitet er utbredt, samtidig som antallet dispensasjoner er høyt. Karmøy har en lang kystlinje, men en stor del av strandsonen er utilgjengelig fra naturens side, eller er privatisert. Strandsonen er definert som område av nasjonal verdi. I strandsonen skal det etter plan- og bygningsloven tas særlig hensyn til natur- og kulturmiljø, friluftsliv, landskap og andre allmenne interesser. Statlige planretningslinjer for differensiert forvaltning av strandsonen langs sjøen (2021) gir byggeforbud i 100 metersbeltet, og gjelder også foran eldre planer uten fastsatt byggegrense.»

og videre

«Nedbygging av strandsonen vil over tid gjøre at allmennhetens tilgjengelighet reduseres.» og «Det må undersøkes hvilke områder som er best egnet til fritidsbebyggelse, og om arealer som har ligget udisponert gjennom flere kommuneplanperioder har ønsket lokalisering. Planen må avklare konflikt-potensiale med tanke på andre viktige samfunnsinteresser. Landbruks- natur og friluftsområdene og kulturlandskapet i Karmøy er under stadig press, særlig strandsonen.»

Oppsummert

Fiskeri- og havbruksnæringen er viktige brukere av kommunens sjøareal og den nye arealplanen vil legge premisser for fremtidig bruk. Vi mener at det er viktig og riktig av Karmøy kommune å ha stort søkelys på kystsonen og marin sektor i planarbeidet. I planleggingen må det være sentralt å sikre klare rammebetingelser også for bruken av sjøarealene. Det er nasjonale forventninger om at kommunene bidrar til å sikre tilstrekkelige arealer for videre utvikling av sjømatsektoren. Dette bør skje gjennom en bred inkluderende planleggingsprosess med relevante interessegrupper, så som fiskerinæringen, akvakulturnæringen, fiskeindustrien og andre tilknyttede næringer, slik at disse får anledning til å melde sine behov og dokumentere sine arealinteresser. I denne sammenheng er det betryggende at ett av de syv målene i kommuneplanens samfunnsdel er «Samarbeid for å nå målene».

Fiskeridirektoratet ønsker lykke til med planarbeidet og håper dette vil legge et godt grunnlag for marint biologisk mangfold og for marine næringer og sameksistens med andre viktige samfunnsinteresser i Karmøy kommune.

Vi ber om å bli involvert også i det videre arbeidet.

Med hilsen

Tom Hansen
seksjonssjef

Erling Johan Johansen
seniorrådgiver

Brevet er godkjent elektronisk og sendes uten håndskreven underskrift.

Mottakerliste:

Karmøy Kommune

Postboks 167

4291

KOPERVIK

Kopi til:

Kystverket

Postboks 1502

6025

ÅLESUND

Mattilsynet

Postboks 383

2381

BRUMUNDDAL

Norges Kystfiskarlag

Postboks 97

8380

RAMBERG

Rogaland fylkeskommune

Postboks 130

4001

STAVANGER

Statsforvaltaren i Rogaland

Postboks 59

4001

STAVANGER

Sentrum

Sør-Norges Fiskarlag

Postboks 936

6001

ÅLESUND

